



Regionalt utvecklingscentrum för förskola/skola

LUN2024/47

**Verksamhetsberättelse för
Regionalt utvecklingscentrum (Ruc)
2023**



Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	3
Ruc:s ändamål och syfte.....	4
Skolutvecklingsforskning och samverkan.....	5
Samverkan.....	6
Nätverk.....	6
Ruc:s regionala nätverk.....	6
Specialpedagogiskt samråd.....	6
Nätverket för IKT-Strateger.....	7
Läroutbildning.....	8
Samverkansprocessen bakgrund.....	8
Värmlandsmodellen.....	10
Rekrytering.....	11
Pedagog Värmland.....	12
Forskning.....	12
Uppdragsutbildning.....	13
Skolverket.....	14
Nätverksstöd för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS).....	14
Nätverk för samordnare inom området Nyanländas lärande.....	14
Professionssatsningar.....	16
Förundran, kreativitet och språk-leklighet.....	16
Övrig samverkan.....	18
Samverkansarrangemang.....	18
Ruc informerar.....	19
Ruc:s ekonomi.....	19
RUC:s organisation och styrelse.....	20
Sammanställning av Ruc:s aktiviteter 2023.....	21
Referenser.....	24

Sammanfattning

Ruc:s arbete sammanfattas i årliga verksamhetsberättelser. Tillsammans med regionens huvudmän har Ruc, under många år haft *samverkan* som ett ledord i sitt arbete. Samverkan är framskriven som en del i högskolelagen (SFS 1992:1434) ”I högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta”. Det ömsesidiga utbytet är något som Ruc arbetar för genom våra olika aktiviteter.

Ruc samfinansieras av kommunala skolhuvudmän samt Lärarutbildningsnämnden (LUN) vid Karlstads universitet. Genom gemensam verksamhet vill Ruc utveckla och fördjupa arbetet med skolutveckling, lärarutbildning samt forskning med relevans för de olika skolformerna. Ruc:s verksamhet leds av en styrgrupp med ledamöter från universitetet och kommunerna som till sin hjälp har en föreståndare, en vetenskaplig ledare samt ett mindre kansli. Ruc har sedan 2019 utökat verksamheten med en digital samverkansplattform: Pedagog Värmland. Detta har inneburit nya möjligheter för Ruc att sprida erfarenheter och kunskaper inom samtliga skolformers verksamhet och nu också inom forskning och lärarutbildning.

För att säkerställa förskola och skola på vetenskaplig grund analyserades år 2019 Ruc:s modell för skolutveckling stöd av teorin om praktikarkitekturer (Kemmis et al., 2014). Under verksamhetsåret 2020 genomfördes professionssatsningen LISA-PLOT som var ett ULF-projekt (Utbildning, Lärande, Forskning). Rapporten (2022) (Tengberg, Forssten Seiser, m.fl.) från denna satsning visar på både styrkor och förbättringsområden för Ruc:s professionsutvecklingsmodell.

Lärledarorganisationen lyfts fram som en framgångsfaktor och att dessa individer var viktiga som processtödjare. I satsningen samverkade deltagare från RUC:s läs- och skrivnätverk med forskare på Karlstads universitet. Rapporten lyfter fram betydelsen av dialog med skolans rektor och att det finns en utvecklingsorganisation på den lokala skolan så att nya erövrade kunskaper och erfarenheter kan tas tillvara i verksamheten. Framtida förbättringsområdet handlar om på vilket sätt skolchefer och Ruc förankrar nya satsningar så att Ruc:s innehåll och aktiviteter stämmer överens med samverkanskommunernas planering och inte kommer som överraskningar (s.71). En lärdom från LISA-PLOT är vikten av att Ruc:s styrgrupp och föreståndare har framförhållning om innehåll och tidsplanering för kommande satsningar. Dialogen som finns med skolchefer är avgörande för Ruc:s verksamhetsplanering och hur den kommuniceras ut till andra berörda.

Inledning

Ruc och Karlstads universitets grundtanke är att skapa mötesplatser för medarbetare inom skol- och förskoleverksamhet, för lärarutbildare och för forskare. Syftet med Ruc:s verksamhet är att personer från olika verksamhetsfält träffas och tar del av olika perspektiv och uppfattningar, vilket i sin tur kan ge upphov till nya kunskaper och till lösningar på problem inom de olika verksamheterna. Nätverksarbetet kan därmed få synergieffekter för lärarutbildningen, skol- och förskoleverksamheten och forskningen.

I propositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (Prop.2020/21:60) kan man läsa att ”en förutsättning för den praktiktäna forskningen är att det finns en långsiktig och hållbar samverkan mellan lärarutbildningen och skolhuvudmän. Praktiktäna forskning i samverkan är en viktig pusselbit för att bidra till kompetensförsörjningen inom lärarutbildningen då

lärarutbildare forskar i sin undervisningsvardag, tillsammans med lärare i skolan och förskolan, samtidigt som deras vetenskapliga kompetens stärks. Etablerade samverkansstrukturer utgör också grunden för andra relaterade samarbeten, t.ex. kring arbetsintegrerad lärarutbildning, verksamhetsförlagd utbildning (VFU), lärarstudenters examensarbeten och professionens utveckling” (Prop. 2020/21:60).

Ruc har för avsikt att bidra till att långsiktiga samverkansstrukturer etableras och utvecklas över tid. Totalt har 18 samverkanskommuner samverkansavtal med Ruc: samtliga Värmlandskommuner samt Degerfors och Åmål. Våra prioriterade områden är enligt RUC:s arbetsordning:

Lärarutbildning. Planera och genomföra aktiviteter som svarar upp mot de utvecklingsbehov som föreligger, exempelvis formaliserad samverkan mellan lärarutbildare på fältet och universitetet (Värmlandsmodellen). Utbildning av yrkesverksamma lärare genom utveckling och genomförande av professionssatsningar i samverkan med ämnen, utveckling av ett partnerskap mellan förskolor och skolor å ena sidan och lärarprogrammen å andra sidan. Ett hållbart arbetsliv där lärarutbildningen finns som en möjlig väg att fortbilda sig men även hitta in till läraryrket.

Skolutveckling/verksamhetsutveckling/professionsutveckling:

Ruc har en organisation för att kompetensutvecklingen skall bidra till skolors utvecklingsarbete över tid. Utgångspunkten är att bidra till att stärka skolors kvalitetsarbete med hänvisning till Skollagens krav på att utbildningen skall vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (2010:800, kap1, §5). Genom att lära av och om sin praktik i nätverk med stöd av lärledare, som har till uppgift att leda kommuners arbete genom reflekterande och analyserande samtal om den egna praktiken, med utgångspunkt i kommunens/skolans behov. Ruc är en mötesplats där erfarenheter möts och sätts i relation till forskning som i sin tur kan utmana invanda föreställningar. Nätverksträffar är ytterligare ett exempel på en mötesarena där yrkesverksamma möts över tid. Nätverkens syfte är bland annat att skapa långsiktig samverkan tillsammans med skolkommunerna. Nätverket för läs- och skrivutvecklare hade under verksamhetsåret 2022 organiserat träffar under en 10 årsperiod.

Forum för närmande mellan fältet och forskningen: utvecklande av kontaktytor som på sikt gör det möjligt för yrkesverksamma pedagoger att bedriva forskning samt kombinerade forsknings- och utvecklingsprojekt. ULF projektet har bidragit till att utveckla olika samverkansmodeller samt kombinerade tjänster. Spridning av forskning är en viktig del vilket genomförs på Pedagog Värmland, Facebook , nyhetsbrev samt hemsida.

Ruc:s ändamål och syfte

Regionalt utvecklingscentrum (Ruc) vid Karlstads universitet är, sedan 1997, ett formaliserat nätverk mellan universitetet och kommunerna i regionen. Genom gemensam verksamhet vill Ruc utveckla och fördjupa det, för parterna, angelägna arbetet med skolutveckling, lärarutbildning, forskning.

Ruc ska verka för att forskning når skolans/förskolans verksamhet, att skolans/förskolans frågor når forskningen och att samverkan i mellan forskning, lärarutbildning och skolverksamhet utvecklas.

- Ruc ska ha beredskap att ge stöd vid nya reformer inom förskola, skola och lärarutbildning
- Ruc ska medverka till att formalisera samarbetet mellan kommuner – skolor och yrkesverksamma lärares medverkan i lärarutbildning. Lärarutbildning och Ruc:s verksamhetsmål blir att implementera Värmlandsmodellen och följa upp detta arbete.
- Ruc ska utveckla olika professionsatsningar för personal verksamma inom samtliga skolformer i samverkan med samverkanskommunerna.

Skolutvecklingsforskning och samverkan

Kollegialt lärande med Ruc:s professionsutvecklingsmodell

Vår huvudsakliga samverkan ligger i den upparbetade infrastruktur för kollegialt lärande som Ruc och samverkanskommunerna gemensamt upparbetat genom åren. Denna infrastruktur och modell grundar sig i skolutvecklingsforskning där några forskare har varit särskilt betydelsefulla så som M. Ekholm, U Blossing, H-Å Scherp och A Forssten Seiser. Kort kan Ruc:s professionsutvecklingsmodell beskrivas på följande sätt; Lärare deltar under ett och ett halvt år (åtta tillfällen) i närträffar på Karlstads universitet för att bidra med erfarenhetsutbyte och ta del av aktuell forskning kring ett aktuellt tema. Rektor utser en lärledare med mandat att leda skolans kollegiala arbete mellan träffarna. Dessa lärledare får en särskild utbildning i att organisera för erfarenhetsutbyte på hemmaplan med hjälp av olika samtalsmodeller samt kunskap i skolutvecklingsprocessen och hur man genomför ett förbättringsarbete i sin organisation. Syftet är att lärledarna tillsammans med sina kollegor bidrar till förutsättningen för att ”det nya” ska kunna integreras i organisationerna.

Satsningarna leds av processledare från Karlstads universitet. Styrkan i satsningarna är dess upplägg och inriktning på innehåll, och att ansvar och genomförande, bestäms av universitet och kommuner tillsammans. RUC:s processledare följer satsningen genom hela processen. En del av föreläsarna kommer från andra lärosäten, och genom att planera och genomföra de olika närträffarna upparbetar Ruc:s processledare successivt ett viktigt forskarnätverk.

Ruc:s satsningar i nätverksform bygger på kollegialt lärande och syftar till att etablera och stärka strukturer som ger förutsättningar för fortsatt utvecklingsarbete - även efter att den aktuella satsningen avslutats. Utgångspunkter är förskolans/skolans styrdokument och elevernas måloppfyllelse. Skolverket har tagit fram ett Nationellt kvalitetssystem (U2021/03837), för ökad kvalitet och likvärdighet där de tar upp faktorer för framgångsrik skolutveckling. Där ett av kriterierna är professionell utveckling

”Organisationskulturen präglas av gott samarbete och kollegialt lärande där erfarenhetsutbyte kan äga rum och där samtliga verksamheter och nivåer i organisationen inkluderas. Det finns goda förutsättningar för all personal att delta i fortbildning och kompetensutveckling och en förväntan på att arbetet ska bedrivas med vetenskapliga metoder. I verksamheten uppmuntras diskussion, reflektion och samverkan och personalens kompetens tas till vara och utvecklas”.

En viktig utgångspunkt för Ruc är att driva arrangemangen så att kostnaden blir på en nivå som gör det möjligt för deltagare från RUC:s samtliga samverkanskommuner att delta.

Denna struktur har Ruc:s vetenskapliga ledare Anette Forssten Seiser analyserat utifrån ett teoretiskt ramverk, närmare bestämt teorin om praktikarkitekturer

(Kemmis et al., 2014). Analysen visar att modellen har stöd i forskning och att flera dimensioner som samverkar: infrastrukturen med exempelvis roll- och ansvarsfördelning, läruppgifterna mellan träffarna och uppföljning av dessa, hur erfarenhetsutbytet och lärandet organiseras i respektive kommun. Andra aspekter som framkommer i analysen är att maktbalanser och en traditionell hierarkiska kunskapssyn utmanas. I analysen väcks frågor som exempelvis ”Vad skulle hända om närträffarna förläggs till kommunerna istället för på universitetet?” vilket skulle kunna vara ytterligare ett sätt att utmana och förändra rådande hierarkiska kunskapssyn där akademien enligt traditionen har företräde. Under 2023 har Ruc fortsatt att genomföra vissa ”närträffar” på Zoom, både vad gäller nätverk och professionssatsningar. Deltagare har dock önskat andra forum och uppskattat tillfällena de kunnat träffas i det fysiska rummet. Det sker något mer i mötet, ”det blir på riktigt” uttrycker deltagare (förundran).

Samverkan

Ruc:s huvudsakliga samverkan är mellan våra avtalskommuner, lärarutbildning, rektorsutbildningen och uppdragsutbildning vid Karlstadsuniversitet. Ruc samverkar med de forskningscentra/rådgivande kommittéer som finns i LUN:s verksamhet eller andra forskningscentra som har förskola/skola som forskningsfält.

Nätverk

Skolinspektionen lyfter i sin rapport *Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet Föresättningar och arbetsformer i grundskolan* (2017:10221) att i välfungerande skolor har man en strukturerad samverkan med lärosäten och att detta är betydelsefullt för målluppfyllelsen. De lyfter även upp styrkan i att det finns tillgång till arenor där kunskap kan spridas, som exempelvis nätverk eller webbaserade forum för kunskapsspridning. Detta stärker Ruc:s strategi att de nätverk som initierats, tillsammans med skolchefer och forskare, bidrar till att stärka skolors arbete på vetenskaplig grund. Syftet med nätverken är att skapa en mötesarena för olika professioner där man som deltagare får möjlighet till erfarenhetsutbyte och tillgång till aktuell forskning som kan leda till olika förbättringsarbeten i kommunerna över tid. Framgångsrika skolor utmärks av att normen är att samarbeta, stödja varandra och att dela erfarenheter (Skolinspektionen, tematisk kvalitetsgranskning 2023, s. 17) Genom att arbeta med nätverken bidrar dessa till olika bilder av förskola/skola och på så vis kan medvetenheten om en likvärdig skola växa fram över tid. Skolverket skriver fram i ”Att ställa frågor och söka svar” att uthålligheten i utvecklingsprocesserna påverkas positivt genom att ingå i regionala nätverk (s.151). Deltagarna i nätverken utses av skolcheferna i kommunerna och nätverksträffarna sker vid 4-6 tillfällen per läsår.

Ruc:s regionala nätverk

Specialpedagogiskt samråd

Karlstads universitets specialpedagogiska avdelning och Ruc har gemensamt initierat ett samråd för specialpedagoger och speciallärare. Kerstin Göransson, professor i specialpedagogik har varit den vetenskapligt sammanhållande personen tillsammans med Åsa Olsson, docent i pedagogiskt arbete. Tillsammans med Ruc:s föreståndare håller de i inbjudningar, samtalsmodeller och innehåll vid träffarna. Övergripande syfte är att bidra till en hållbar utformning och utveckling av specialpedagogisk verksamhet baserad på forskning och beprövad erfarenhet i regionens kommuner samt att stärka det specialpedagogiska perspektivet i regionen. Karlstads universitet ser

möjligheter att via samrådet utveckla ett starkare samarbete med kommunerna i frågor som rör det specialpedagogiska fältet.

Kommunernas behov av kompetens, samt rekryteringsfrågor är centrala frågor att samverka kring. Rådet har haft fyra träffar under året och gjort en kartläggning av kommunernas behov av specialpedagogik. Det mynnade ut i sex olika temaområden och rådet valde ett av dessa att arbeta vidare med. LUN tilldelade specialpedagogikämnet 300 000kr under verksamhetsåret 2022 och 2023, vilket kan bidra till att stärka våra lärarutbildningar/specialpedagogiska utbildningar. Nätverkets kartläggning användes som ett underlag till att forma ett mindre forskningsprojekt. Två kommuner medverkar i detta forskningsprojekt och temat samrådet valde är:

Förhållandet mellan utredningar/dokumentation och tillämpning

- Kopplingen mellan utredningar på individnivå som pedagogiska kartläggningar och åtgärdsprogram och tillämpningen i praktiken.
- Kopplingen mellan utredningar på gruppnivå som klassdokument och tillämpning
- FoU-projektet kan utformas som en probleminventering i en eller flera kommuner som sedan kan ligga till grund för mer utvecklad samverkan inom området.
- Tanken om samverkan mellan vetenskap/forskning och den praktiska specialpedagogiska verksamheten i regionen bygger på *ett ömsesidigt åtagande* där Kau står för tid för vetenskaplig personal och kommunen avsätter tid för specialpedagog/ speciallärare att delta i projektet.

Under träffarna har det skett samtal och erfarenhetsutbyte där Lärande samtal och Viktningsmodellen tillämpats för att ta fram forskningsfrågor.

Andra frågor vi arbetat med är; utredningen om **Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet.**

- Gruppen har läst och diskuterat utredningen och sedan haft en träff tillsammans med regeringens utredare.
- En av deltagarna berättade om sin magisteruppsats i utbildningsledning och specialpedagogik.
- Arbetade med att ta fram valbara pass till Framtidens lärande.
- Studiebesök på minnebergsskolan i Arvika utifrån arkitektur och specialpedagogik.

Nätverket för IKT-Strategier

Sedan 2018 har skolchefer bland annat initierat ett nätverk inom Ruc för IKT-strategier. Ett av nätverkets syften är att *”Bidra till att gemensamt utverka strategier och förutsättningar för rektorer och pedagogers lärande och utveckling gällande digitalt lärande”*. Skolchefsgruppen har gett Ruc i uppdrag att ordna en mötesplats för IKT-strategier med möjlighet till erfarenhetsutbyte för den strategiska nivån. Nätverket träffas två till 3 gånger/termin. Nätverket har under verksamhetsåret 2023 varit ett viktigt nav i den mötesplats, under temat *”Framtidens Lärande Väst”* (FLV) som Ruc samarrangerade under två dagar, 13-14 juni.

Karlstads kommun fick ta emot utmärkelsen Guld trappan 2021 av stiftelsen Datorn i Utbildningen (DIU) dessa var Ruc:s samarbetsparter för mötesplatsen och samtliga deltagare i IKT-nätverket har bidragit på olika sätt. Ett stort arbete där nätverket formulerat innehåll tillsammans med forskare, organiserat valbara pass och modererat större pass under dagarna.

Under hösten genomförde nätverket en SWOT som underlag för teman till framtida träffar. Bland annat har vi haft en extra träff för att hjälpa åt med digitala nationella prov där vi samlades och bjöd in Skolverket, Sveriges kommuner och Regioner (SKR) samt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG). Kommunerna har kommit olika långt och för att nå en mer likvärdig möjlighet för våra elever har detta varit ett viktigt tema att återkomma till.

AI är ytterligare ett område där vi tittar på möjligheter och kritiska punkter. Tips och erfarenhetsutbyte om olika pedagogiska verktyg och dessa har vi samlat i padlet som en gemensam dokumentation.

Läroarbetsutbildning

Ruc är en del av läroarbetsutbildningens kansli där Ruc bland annat bidrar med olika mötesarenor utifrån perspektivet samverkan på olika sätt. Ruc har tillsammans med skolchefer, Ruc:s olika nätverk, läroarbetsutbildare och forskare haft ett samtal om olika mötesplatser i ”ögonhöjd” exempel från föregående år är ämnesläroarbetsdagen. Detta verksamhetsår genomförde vi tillsammans ett större arrangemang ”Framtidens läroarbete väst 13–14 juni 2023” (FLV).

Syftet med Framtidens läroarbete är att bidra till regionala mötesplatser för erfarenhets- och kunskapsutbyte kring läroarbete i en digital era, med huvudmän och skolans professioner på alla nivåer. För uppväxling av beprövad erfarenhet och stärkt självkänsla, med huvudmän och personal i dialog med forskning och universitet, bransch och myndigheter. Ledarskap och professionsutveckling baserad på dialog och kollegialt läroarbete i ett långsiktigt uthålligt kvalitetsarbete med tillvaratagande av digitaliseringens möjligheter.

Syftet med FLV stämmer väl överens med grundtanken med Ruc vid Karlstads universitet vilken är att skapa en mötesplats för medarbetare inom skol- och förskoleverksamhet, för läroarbetsutbildare och för forskare. Syftet är att personer från olika verksamhetsfält träffas och får ta del av olika perspektiv och uppfattningar. Det kan i sin tur ge upphov till ny kunskap som kan leda till lösningar på problem inom de olika verksamheterna.

Samverkansprocessen bakgrund

Karlstads kommun fick utmärkelsen Guldtrappan 2021-DIU frågade K-d Kommun om att arrangera FLV – Barn och ungdomsförvaltningen ställde frågan till Ruc vid Kau om att samarrangera konferensen FLV tillsammans med övriga skolor i Värmland.

- Ruc tog upp frågan tillsammans med IKT-nätverket i maj 2022 som beslutade att nätverket kan vara med i arrangemanget.
- Ruc:s styrgrupp och skolchefgruppen diskuterade (i maj) om vi skulle kunna vara en part och om innehållet var adekvat för verksamheterna.
- Dekan för läroarbetsutbildning inledde dialog med Kau:s ledning om konferensen den 20 juni 2022

Augusti 2022

- Första mötet med styrgruppen (med representation från de tre arrangörerna). Styrgruppen har träffats 1 gång/mån. Däremellan har vi haft projektledningsmöte där ingick DIU, Ruc, 5 ikt representanter, konf, it, kommunikatör, UPE
- Inledningsvis arbetade vi fram en gemensam överenskommelse där syfte mål och budget var framskrivet. Detta dokument var klart i oktober.
- Startade upp arbetet med angelägna programpunkter med IKT-gruppen i sept.

Kommunikation inom projektet

- Stygruppen har träffats 1 gång/mån
- Projektledningsgrupp, två grupperingar en konferensgrupp samt en programgrupp
- Projektledarmöten 1 ggr/vecka från januari
- Teams
- Artiklar – medverkande
- Diu hemsida

Genomförande

- 2300 deltagare totalt 2100 deltog på måndagen och 1200 på tisdagen
- 52 värdar och guider (både från Kau och Ruc:s samverkanskommuner)
- 230 valbara pass varav forsknings- och Kau pass var 31 till antalet.
Kommunpass 84 (från 11 av Ruc:s samverkanskommuner)

Övriga pass:

- Partners till DIU både privata skolhuvudmän och kommunala skolhuvudmän 13 st
- Skolverket
- Fackförbund
- SKR
- Region Värmland
- Arbetsförmedlingen
- Handelskammaren
- Skolkommuner
- Regionala Skolkommuner och från andra regioner
- Forskare Kau/nationellt/internationellt
- Två lunchsittningar á 900 pers/sittning (tisdag onsdagen var det färre)
- 23 utställare

Vad tar vi med oss

- Ansvara för hela processen
- En gemensam målbild av vad som ska arrangeras – lättare att ge tydligare avgränsade arbetsuppgifter
- En gemensam kommunikationsplattform
- Inte så stor tonvikt på tekniken utan mötet mellan deltagare/besökare
- Tydlighet i ekonomi
- En tidsplan som kan hållas – programmet behöver vara klart tidigare
- Utveckla de valbara passen till att även skapa mini workshops
- Gemensamma pass insprängt i programmet behöver vara relevant för besökare

Röster från arrangörer och deltagare

- Alla glada
- God stämning
- Det blev som det var tänkt – många samtal
- Upplevelsen var att det fanns gott om tid att samtala
- Inspiration – träffade vänner
- intressanta diskussioner
- Ett sätt att hänga med
- Många som satte ord på att arrangemanget var så bra
- Alla som arbetade med dagarna levererade samtidigt och på topp!
konferens, It, vaktmästare, städ, restaurang.
- Kul att jobba med nya personer på Kau (och fd kollegor)
- Besökargruppen var beredd på att bidra – man var också med som medverkande
- Kommuner var med och bidrog med pass

- Vi hade en organisation med utbildning för värdar och guider.
- hade noggranna körscheman och information för dessa grupper .
- Medverkande är vana att stå och prata inför människor
- Fick till möten i ögonhöjd – forskning-beprövad erfarenhet
- Lärare är glada över att få komma till Kau och få fortbildning
- Vi tillsammans öppnade Kau till kommuner och andra organisationer
- God lunch
- Bra att det ligger i juni
- Fortbildning som gav reflektioner – träffade andra
- Många valbara pass från Ruc:s kommuner
- Kau forskare var med och bidrog detta upplevdes givande.

Värmlandsmodellen

Samverkan kan ske på många sätt och över tid har lärarutbildningen samverkat med yrkesverksamma lärare genom att de gjort bidragit vid Lärarutbildning vid Kau med sin praktiska erfarenhet. Sedan fyra år tillbaka har vi formaliserat denna samverkan. Värmlandsmodellen syftar till att säkerställa att studenter, under sin utbildning, ges möjlighet att möta och lära av förskolans/skolans särskilt skickliga lärare. Denna satsning öppnar nya möjligheter för kompetenssamverkan mellan skola och lärarutbildning. Studenter får genom Värmlandsmodellen möjlighet att, under sin utbildning, knyta samman teoretiska kunskaper med prövad erfarenhet genom möten med verksamma förestelärare och särskilt kvalificerade lärare. Detta överensstämmer väl med Lärarutbildningens utvecklings och forskningsstrategi (2020).

Vi hoppas att över tid få en hög delaktighet av yrkesverksamma lärare i Ruc:s samverkanskommuner och att denna modell för samverkan kan öka intresset så att lärarutbildning på Kau blir ännu mer attraktiv då den varvas med forskning och praktiska exempel. En annan förhoppning är att studenterna vill vara kvar i vår region då arbetsgivare satsar på denna samverkan i deras tjänster. Modellens inriktning stämmer väl överens med Lärarutbildningsnämndens utveckling och forskningsstrategi (2020): *Förankring i forskning och samverkan med skolhuvudmännen* Utbildningen är förankrad i forskning och beprövad erfarenhet. Forskningsförankringen gäller såväl teoretiska som praktiska delar. Aktiva forskare och verksamma lärare medverkar i undervisningen. Detta hjälper studenterna att tillägna sig generiska färdigheter som gör det möjligt för dem att tillägna sig nya rön och möta nya utmaningar. De stöds i lärarblivande och professionsutveckling.

I och med utnämmandet av förstelärare och särskilt kvalificerade lärare har en ny grund för kompetenssamverkan mellan skola och lärarutbildning lagts. Värmlandsmodellen är en samverkansmodell som involverar förskolans och skolans främsta lärare i blivande lärares och förskollärares utbildningar i syfte att därigenom bidra till de studerandes utveckling med de unika kompetenser som de särskilt framstående och skolaktiva lärarna besitter.

Vidare är syftet med denna samverkan att:

- öka samarbetet mellan skolväsendet och lärarutbildningen, både vad gäller grundutbildning och forskning.
- ömsesidigt och i samverkan bygga framstående utbildningar för förskollärare och lärare

- genom organiserade och formaliserade möten mellan yrkesverksamma lärare i kommunen och på universitet skapa en kompetenshöjning inom båda verksamheterna.¹

För att detta syfte skall kunna uppnås förutsätts att medverkande lärare är aktiva yrkesutövare inom förskola/skola. Lärarnas medverkan i utbildning av blivande lärare vid universitetet sker därför inom ramen för lärarnas tjänst hos kommunen. Lärarna erhåller således inte anställning vid universitetet.

Rekrytering

Ruc har tillsammans med lärarutbildningen, uppdragsutbildning samt Karlstads kommun haft möten för att skapa möjligheter för yrkesverksamma som

- inte tagit ut sin examen
- har arbetat som utbildad över tid och kan tillgodoräkna dessa år
- vikarier som är intresserade av att gå utbildningen

För Ruc:s del är detta ett viktigt arbete att vara den mötesplats där man ser det livslånga lärandet och att Ruc samverkar med dessa parter för att fler yrkesverksamma ges möjlighet att legitimera sig. Ur ett arbetsgivarperspektiv är detta en möjlighet att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Ruc hoppas att utöka denna samverkan kring rekrytering genom att skapa fler mötesplatser. Arbetet handlar om att fånga upp obehöriga i förskola/skola och att stötta arbetet med att få behörig personal. SKR gav i år ut en rapport ”skilda förutsättningar och lokala lösningar, kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning” (2022). Rapporten handlar om hur kommuner arbetar med att möta kompetensutmaningen och lärarförsörjningen. I rapporten lyfter de fram att det är viktigt att man ser till regioners och kommuners olika behov av kompetensutveckling. De ger flera olika exempel på hur det ser ut nationellt samarbete mellan kommun - staten genom Skolverket och olika lärosäten. Under rubriken – att trygga kompetensförsörjningen hittar vi exempel från Kau och Ruc och lärarutbildningssamverkan.

” Nära samarbete med universitetet ger fler möjligheter att utbilda sig i Karlstad. Samarbetet mellan Karlstads kommun och Karlstads universitet sker dels inom ett formaliserat samarbete genom Regional utvecklingscentrum (Ruc) sedan cirka 30 år. Det finns även en formaliserad samverkan genom Värmlandsmodellen, som är en överenskommelse som ger lärare möjlighet att arbeta på lärarutbildningen. Det stärker lärarutbildningen och är en karriärmöjlighet för kommunens lärare. Några exempel på vad samarbetet har lett till:

- Beviljad examensrätt för grundlärarutbildning med inriktning fritidshem efter att skolhuvudmännen framfört stort behov.
- Karlstad universitet erbjuder arbetsintegrerade utbildningar som kombinerar studier och arbete.
- Magister-masterutbildning i ämnesdidaktik där ett antal förstelärare erbjuds möjlighet att studera på arbetstid samt bidra i det systematiska kvalitetsarbetet.

¹ Med lärare avses även förskollärare anställda i fritidshem, förskola och förskoleklass.

- Forskning i samverkan inom ULF – där kompetensutveckling och forskning möts i gemensamma projekt och med delade tjänster.

Handledarutbildning för lokala lärarutbildare

Föreståndaren för Ruc deltar i handledarutbildningen för yrkesverksamma lärare. Kursens syfte är att lärare utvecklar kunskaper och färdigheter i att arbeta som lokal lärarutbildare. Syftet är även att få en förståelse i handledaruppdraget utifrån sin profession.

Pedagog Värmland

Pedagog Värmland är en webbplats där yrkesverksamma inom samtliga skolformer, lärarutbildare, lärarstudenter och forskare kan dela kunskap och inspireras av varandra. Under 2022 lanserades den nya versionen av Pedagog Värmland med renare design, tydligare navigering nu även efter skolämnena och med egna understartsidor för undervisning, forskning, för dig som student och professionsutveckling. På Pedagog Värmland är det professionens röst som hörs och som sätter agendan, en viktig funktion i en tid då det oftast är andra än lärare och skolforskare som hörs i det offentliga samtalet om skolan.

Aktivitet under 2023

162 nya bidrag har publicerats i form av artiklar, blogginlägg och evenemang. Det är i nivå med förra året då det var 158 stycken. Vi har återupptagit utvecklandet av resursen Skolord med en översättningsworkshop med modersmålslärare. Artikelserien Månadens forskare har fortsatt och är nu en gedigen samling presentationer av skolforskare vid Karlstads universitet. Övrigt noterbart är att vi tillgängliggjorde keynote-föreläsningarna från konferensen Framtidens Lärande på webbplatsen, för de som inte hade möjlighet att delta i Karlstad.

När det gäller driften har vi fått alla delar på plats så webbplatsen ligger på servrar hos IT-avdelningen på Karlstads universitet och vår webbleverantör har tillgång och kan göra utveckling och support. En ny funktion på webbplatsen är att användare kan publicera egna poddar.

Räckvidd Pedagog Värmland

Webbplatsen har haft ca 800 besökare i veckan, vilket är något lägre än förra året (900/vecka). 2600 personer har ett konto på webbplatsen, vilket behövs för att kunna använda vissa funktioner. Flerspråkighetsresursen Skolord var den mest välbesökta delen av Pedagog Värmland under 2023, följt av bloggarna.

Pedagog Värmland har 4 100 följare på Facebook och den totala räckvidden (visningar) var 49 000 under 2023, vilket är en liten minskning från året innan. Det följer trenden att besökare hittar till Pedagog Värmland mer och mer från sökningar på nätet än från Facebook.

Pedagog Värmlands Youtube-kanal hade 110 000 visningar under 2023 och har nu nått över 1 miljon(!) visningar totalt. Som en jämförelse har Karlstads universitets Youtube-kanal 330 000 visningar totalt.

Forskning

Ruc ska verka för att forskning når skolans/förskolans verksamhet samt att skolans/förskolans frågor når forskningen. Ruc har arbetat för att fördjupa denna samverkan via de olika Ruc-nätverken och ett nära samarbete med skolchefsgruppen och forskare. Lärdomar från detta verksamhetsår är att genom denna samverkan har den

praktiknära och praktikutvecklande forskningen närmare sig skolverksamheterna. I utredningen *Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring* (SOU 2018:19) betonas vikten av att involvera verksamhetens olika aktörer och att implementeringsfasen minimeras. Förbättringsarbetet blir då en del av forskningsmetoden. Utredningen menar att praktikutvecklande forskning är ett begrepp som påvisar att forskningens resultat ska leda till en förflyttning av praktikens forskningsgrund.

Karlstads universitet är ett av fyra universitet som fått utvecklingsmedel för att utveckla infrastrukturer och strategier för praktiknära och praktikutvecklande skolforskning inom den statliga satsningen ULF. ULF projektet har pågått sedan 2017 – 2021 och är nu förlängt sedan 2022 till 2024 och förhoppningsvis permanentat efter det.

Vad gäller ULF-arbetet är Ruc:s föreståndare med vid Nod-möten samt på ULF-Bazar. Ett närmare samarbete mellan ULF på Kau och RUC:s verksamhet skulle kunna bidra till ett mer långsiktigt arbete vad gäller praktiknära forskning. Ruc skulle kunna fungera som ett nav i vårt område att utgå ifrån. Det kan ge både resursvinster i form av personalplanering, ekonomi och stärka förbättringskapaciteten hos lärosätet och kommunerna som deltar. (se exempelvis rapport från LISA-PLOT (Tengberg, et al, 2022)

Läroutbildningens utbildning – och forskningsstrategi 2020 lyfter fram denna verksamhet

Universitetet stödjer skolutveckling, skolförägd forskning och kompetensutveckling av verksamma lärare. De rön och den kompetens som härvid utvecklas kommer även läroutbildningen tillgodo (Läroutbildningens utbildning – och forskningsstrategi 2020).

Ruc (föreståndare, vetenskaplig ledare samt professor på IPS) har i samarbete med rektorsutbildningen och institutionen för pedagogiska studier arbetat med att stärka skolutvecklingsforskningen internt på Kau, en forskningsmiljö med en lång och stark ställning inom den nationella skolutvecklingsforskningen men som under några år försvagats. Skolutvecklingskunskap är efterfrågad intern på universitetet med särskilt fokus på skolors förbättringskapacitet. I samverkan har vi formerat en forskningsmiljö bestående av regelbundna SOL-seminarier (Skolutveckling, Organisation, Ledarskap) samt SOL-forskmöten. SOL-seminarierna ingår i sammanhanget för högre seminarier. Till seminarier är även skolchefer i RUCs samverkanskommuner inbjudna. Under året har två skolchefer varit ordförande vid tre av sex seminarier. Teman som tagits upp vid dessa tre träffar har varit professionsprogram för lärare och rektorer. Vi har samtalat om hur karriärvägar för lärare och rektorer kan organiseras. Vad ett eventuellt meriteringssystem kan innehålla – vad är undervisningsskicklighet? På vilket sätt kommer lärosäten in och kan samverka? På hemsidan (<https://www.kau.se/sol>) presenteras bland annat de forskare som är engagerade inom SOL samt pågående och avslutande forskningsprojekt.

Ruc:s föreståndare ingår i den rådgörande kommittén för Centrumbildningen SMEER som träffas en till två gånger/år. Punkter som varit på agendan är medelstillsättning till centrumbildningarna och utfallet för SMEER och SMEER:s verksamhetsberättelse.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningen och Ruc har under några år försökt hitta en närmare samverkan. Föreståndaren på Ruc och ansvarig för skola och Skolverkssatsningar

vid uppdragsutbildning har utvecklat en modell där utgångspunkten är Ruc:s samverkanskommuners olika behov av professionsutveckling/nätverk. En ytterligare central del är spridning av Skolverkets olika satsningar för förskola/skola. Vinsterna med denna samverkan är att deltagarna från samverkanskommunerna i Ruc ges en möjlighet att vid Ruc:s professionsatsning komplettera satsningen med en fördjupning med en poänggivande kurs motsvarande 5hp.

Under detta verksamhetsår har samverkan fortsatt utifrån planering av en professionsatsning inom Ruc med temat ”särskilt begåvande elever”. Då det finns påbörjade kurser inom området inom uppdragsutbildning har vi samverkat utifrån kursplaner men även skolhuvudmännens önskemål om att få stöttning i handlingsplanarbetet.

Skolverket

Nätverksstöd för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)

SOL i Värmland är ett regionalt nätverk för språk-, läs- och skrivutvecklare som drivs med stöd av Skolverket/ Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS). I det värmländska nätverket ingår 20 språk-, läs- och skrivutvecklare. Nätverket har träffats under en 10 års period med regelbundna träffar där deltagare ges möjlighet att träffa forskare, läsa gemensamlitteratur och ha erfarenhetsutbyte. Under 2023 satsade nätverket på läsfrämjande arbete i grundskolan utifrån Skolinspektionens rapport. ”Hur ser våra huvudmäns kvalitetsrapporter ut när det gäller språkområdet? Likheter/skillnader”

Ruc och nätverksledaren har framförallt samarbetat runt innehåll och upplägg. Syftet med samarbetet är att få en gemensam stark grund för att främja alla barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling i hela Värmland.

Under det här året har en aktivitet varit riktad utåt till inbjudna gäster och det var föreläsningseftermiddagen den 3/10. Eftermiddagen handlade om det kommande treåriga temat om skolbibliotek. Gustaf Fridolin samt Raija Ikonen och Cilla Dalén var inbjudna gäster. Läs Maria Nilssons artikel [Skolbiblioteken i fokus | Karlstads universitet \(kau.se\)](#). Ständiga punkter utöver ovanstående på våra nätverksträffar är: nyheter inom språkområdet, erfarenhetsutbyte, spaningar och utvecklingsarbetet. Bokcirkeln fortsätter under våren 2024 på nätverkets träffar.

Övriga aktiviteter i nätverkets regi.

Exempel på träffarnas innehåll;

- Bokcirkel utifrån Anne-Marie Körlings bok ”Väck läslusten i skolan”. Anne-Marie deltar och leder de gemensamma samtalen.
- Kollegahandledning
- Föreläsning av Erica Sandlund (KaU)
- Bokcirkel ”Mot samma mål” av Maria Heimer och Monica Staub Halling.
- Eda och Torsby kommun berättar om varsitt utvecklingsarbete.

Nätverket har en dialog med skolchefer tillsammans med Ruc:s föreståndare om arbetet som sker i nätverket, och hur vi kan sprida den kunskap som genereras på träffarna.

Nätverk för samordnare inom området Nyanländas lärande

Skolverket genomför insatser i perioden 2016–2023 för att stärka nyanlända elevers lärande och har inlett samarbete med olika skolhuvudmän. I erbjudandet ingår att varje huvudman utser en samordnare som ska stödja dem, rektorer och

andra för att på bästa sätt kunna tillvarata Skolverkets erbjudandanden om kompetensutvecklings-insatser, stödmaterial mm. Skolverket har uppdragit till landets olika Ruc att genomföra nätverksträffar, två till tre gånger per termin för respektive regions samordnare. Nätverket har träffats vid tre tillfällen/termin, totalt fyra digitala träffar och två på plats. Dessa utgångspunkter har varit centrala för arbetet i nätverket 2023 och att genom dessa mål hjälpas åt med de insatser som finns i vårt nätverk.

- stärka huvudmännens förmåga att erbjuda nyanlända och flerspråkiga elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.
- stödja huvudmän och rektorer i val av utvecklingsinsatser, så att valen sker utifrån analyser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Under detta år har vi haft fokus på studie-och yrkesvägledningens roll i utbildningen för nyanlända elever och deras väg mot vidare studier och arbetsliv. Inbjuden föreläsare till första träffen var Elisabeth Berg, doktorand vid Göteborgs universitet. Fokus var på vad studie-och yrkesvägledning är med utgångspunkt i styrdokumentet. Syftet var att samordnare ska stärkas i rollen för att kunna arbeta vidare i de olika verksamheterna med studie-och yrkesvägledning över tid.

Andra exempel på innehåll har varit att arbeta med beprövad erfarenhet och praktiska exempel från olika kommuner. Genom att deltagarna delar med sig av erfarenheter från praktiken vid våra träffar bidrar dessa erfarenheter till att skapa beprövad erfarenhet. Formen för att ta tillvara erfarenheter är olika samtalsmodeller. Dessa modeller hjälper deltagare att kunna få fatt i analysen.

Reflektion från nätverket; Bra att få olika föreläsningar inom området. Få tillgång till ny forskning. Alla kontakter vi skapar. Vi får tillgång till varandra och varandras erfarenheter. Kunskaper om att utvecklingsarbete kan se ut på olika sätt, och får ta del av varandras. Intressant att höra om utvecklingen i kommunerna genom åren. Dela tankar och problem med varandra. Alla tips som vi delger varandra. Alla tips och spaningar vi får från Ruc. Medvetenheten kring behovet av att utveckla arbetet med nyanlända/flerspråkiga elevers lärande. Dialogmöten med Skolverket. Modersmålsdagen, mycket positivt! Medvetenhet för de nyanlända/flerspråkiga elever bland alla pedagoger i kommunerna. Spridning av all forskning, litteratur, tips och kunskaper till rektorer, huvudmän och kollegor. Flera utvecklingsarbeten inom området. Högre måluppfyllelse för eleverna. Framgångsfaktorer kopplade till forskning som vi fått tagit del av och delat vidare till våra kommuner.

Samordnarnätverket har samarbetat med Ruc:s modersmålsläraryrkarnätverk i en gemensam forskningsföreläsning med Eva-Kristina Salameh Flerspråkiga elever- ur ett logopediskt perspektiv Eva- Kristina Salameh är med. dr och leg. logoped. Hennes forskning rör främst språkstörning hos flerspråkiga barn, och hon har under många år bedrivit forskning kring flerspråkiga skolbarn i samarbete med Malmö universitet. Hon har skrivit flera läroböcker om språkstörning och flerspråkighet, samt framställt språkliga bedömningsmaterial för flerspråkiga barn och elever. Eva-Kristina har också bildat Språkens hus, ett center för språkstörning i kombination med flerspråkighet. Dagen innehöll även workshoppar med praktiska exempel som kan användas i undervisningen.

Professionssatsningar

Förundran, kreativitet och språk-leklighet

Våren 2022 startade vi upp en ny professionssatsning: Förundran, kreativitet och språk-lek-lighet. Syftet är att olika professioner inom förskola, öppen förskola, bibliotek och barnhälsovård ska hitta samverkansmöjligheter genom att mötas, utbyta erfarenheter, ta del av forskning samt utveckla och fördjupa sin egen kunskap och förståelse för de yngsta barnens språkande och litteracitetsutveckling. Tillsammans ska deltagarna skapa en samsyn och förundras över att de yngsta barnen uttrycker sig med hela sin kropp. Processstödjare för RUC och deltagarna kommer att lyfta hur de kommunicerar med andra, skapar mening och språkar på alla möjliga sätt.

Detta sker i samarbete med Region Värmlands satsning *Förundran – Bokstart i Värmland* som genomförs med stöd av Kulturrådet.

Merparten av träffarna kommer att ske digitalt via Zoom, några träffar planeras in på Karlstads universitet. I denna satsning är det Inga-Lill Emilsson, universitetsadjunkt i pedagogiskt arbete vid Karlstads universitet som är processledare och har det övergripande ansvaret för upplägg och innehåll. Vi har också ett nära samarbete med biblioteksutvecklare Annica Hagel Arvidsson på Region Värmland. Satsningen startade den 27 april 2022 och består av totalt åtta träffar och fem lärledarträffar.

Vid sista träffen skrev Maria Nilsson en artikel om satsningen: [Barns språkutveckling i fokus | Karlstads universitet \(kau.se\)](#)

Olika professioner inom förskola, öppen förskola, bibliotek och barnhälsovård samlades på Karlstads universitet när det var dags för avslutning av professionssatsningen Förundran, kreativitet och språk-lek-lighet. Det blev en dag fylld med glada deltagare som delade med sig av tillbakablickar och erfarenhetsutbyten om att lyfta fram glädje, lek och humor och att förundras över det lilla och sedan sätta in det i ett större sammanhang – allt med målet att främja barns språkutveckling.

Det var våren 2022 som professionssatsningen Förundran, kreativitet och språk-lek-lighet startade. Syftet var att olika professioner inom förskola, öppen förskola, bibliotek och barnhälsovård skulle hitta samverkansmöjligheter genom att mötas, utbyta erfarenheter, ta del av forskning samt utveckla och fördjupa sin egen kunskap och förståelse för de yngsta barnens språkande och litteracitetsutveckling. – Vi har arbetat med att skapa en samsyn och förundrats över hur de yngsta barnen uttrycker sig med hela sin kropp, säger Inga-Lill Emilsson, adjunkt i pedagogik vid Karlstads universitet och den som lett professionssatsningen. Under träffarna har vi lyft hur de yngsta barnen kommunicerar med andra, skapar mening och språkar på alla möjliga sätt. De teorier som jag valde har ingått som en röd tråd, vilket har gjort att deltagarna blivit mer medvetna och stärkta. Alla vuxna som möter de yngsta barnen är så viktiga och betydelsefulla. Jag har alltid pratat om ”Det mesta och bästa ska vara för de minsta”. Det har alla deltagare förstått efter denna satsning och det gör mig verkligen så glad.

Deltagare delade med sig av erfarenheter och lärdomar

Professionssatsningen har bestått av åtta träffar. Efter varje träff har deltagarna mött andra i en så kallad lärgrupp inom sin kommun, varje lärgrupp har letts av en lärledare.

Emily Korstanje är rektor och förskollärare på förskolan Kullerbyttan, en fristående förskola som tillhör Säffle kommun, men har Medborgarskolan som huvudman.

Förskolans profil är hälsa och rörelse. Hon är glad att de fick möjlighet att vara med på professionsutbildningen.

– Språkutveckling är ett otroligt viktigt och aktuellt ämne att arbeta med i förskolan. Språk genomsyrar verksamheten ständigt och våra pedagoger har både kunskap och erfarenhet när det gäller språkarbete i förskolan, men det är värdefullt att få nya perspektiv och ny kunskap som vi kan implementera i vår verksamhet. Erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande är en kraftfull metod för att främja språkutveckling i förskolan.

Förskolan Kullerbyttan har en mångfald av nationaliteter och språk och arbetar på flera olika sätt.

– Vi lär oss vid samlingar, på utflykter, genom gestaltningar och dramatiseringar, musikstunder, promenader och olika idrottsaktiviteter. Vår utgångspunkt är läroplanen, vad barnen visar intresse för och vilket kunnande de tidigare tillägnat sig. Vi uppmärksammar särskilt barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barnen har alltid fri tillgång till böcker, både på förskolan och i ett hallbibliotek så att föräldrarna kan låna hem. Vi besöker också regelbundet biblioteket, säger Emily Korstanje.

En av lärledarna som delade med sig av sina erfarenheter och lärdomar var Elisabet Thörnblom specialpedagog i förskolan i Arvika.

– Det har varit deltagare från förskola, barnhälsovård och bibliotek. Det har uppskattats och gynnat samarbetet väldigt bra. Vi har hittat samverkansmöjligheter genom att mötas och ha erfarenhetsutbyten. Under en träff tittade vi på hur man kan arbeta språkstimulerande med barnen. Alla yrken är viktiga. Tillsammans med vårdnadshavare uppmärksammar förskolan barn i språkutvecklingen.

Barnhälsovården gör språkscreening vid olika åldrar och remitterar vid behov till logoped. Biblioteken är viktiga för att låna ut böcker med olika språkljud. Vi hoppas att det i framtiden kommer att finnas ett mer naturligt kollegialt lärande och samarbete mellan de olika professionerna i Arvika kommun, detta för att kunna jobba mot samma mål.

Blandningen av personalgrupper – en framgångsfaktor

Just blandningen av personalgrupper har uppskattats bland deltagarna. Det är inget som förvånar Inga-Lill Emilsson.

– Jag har vetat att denna samverkan är viktig eftersom alla möter samma barn och vårdnadshavare. De som har lyckats med detta har upplevt det väldigt positivt. Min önskan är förstås att samtliga får till denna samverkan i framtiden. Tillsammans under satsningen har deltagarna skapat en samsyn. De har utvecklat och fördjupat sin egen kunskap och förståelse för de yngsta barnens litteracitetsutveckling, det vill säga att barnen tidigt erövrar litteracitet genom bilder, symboler, tecken, berättande, ritande, skrivande, sjungande och så vidare. Barnen kommunicerar och visar i sina handlingar att de till exempel läser, skriver och ritar. Samspel med andra i en lekfull och språkrig miljö är därför av stor betydelse. Deltagarna har förundrats över att de yngsta barnen språkar, leker och skapar mening med andra på alla möjliga sätt. Mina egna begrepp om att barnen är bodyala och fonala har spridit sig i regionen. Jag blir så lycklig över detta. Det gör att de har fått begrepp som lyfter fram och respekterar de yngstas sätt att kommunicera även innan barnen använder ord. Det är inte bara en förändrad syn på de yngsta barnen som har skett under satsningen.

– Det har även skett kreativa förändringar i miljön som väcker förundran och språk-lek-lighet. Jag hoppas att alla som varit med i satsningen sprider sina erfarenheter och lärdomar samt fortsätter att förundras och skapa kreativa idéer som utvecklar språk-lek-lighet framöver. Alla deltagare kan känna sig stolta för det är helt

fantastiskt vad mycket som har hänt. Min dröm i framtiden när det gäller vårdnadshavare är att de har barnvagnarna vända så att barnet ser en engagerad, intresserad och förundrad vuxen som tittar, förundras, pekar och pratar om allt som händer runt omkring.

Övrig samverkan

Ruc Nationell samverkan

Det nationella Ruc-nätverket samlar landets samtliga Ruc, regionala utvecklingscentrum eller motsvarande funktioner vid lärosäten med lärarutbildning. Syftet med nätverket är att främja lärosätenas arbete i gemensamma skolsamverkansfrågor, agera som samarbetspart till nationella aktörer inom skolområdet (Skolverket, Skolforskningsinstitutet etc.) och fungera som en arena för erfarenhetsutbyte mellan Ruc. Nätverket träffas vid två tillfällen/år och man träffas från lunch till lunch på våren och en dag på hösten.

Det nationella nätverket är indelat i fyra geografiska områden:

- Ruc Syd (Malmö universitet, Högskolan Kristianstad, Lunds universitet, Högskolan i Jönköping, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet)
- Ruc Väst (Göteborgs universitet, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Borås, Högskolan Väst, Högskolan i Skövde, Högskolan i Jönköping, Karlstads universitet)
- Ruc Öst (Stockholms universitet, Södertörns högskola, Mälardalens Högskola, Örebro universitet, Högskolan i Dalarna, Uppsala universitet, Högskolan i Gävle)
- Ruc Nord (Högskolan i Gävle, Mittuniversitetet, Umeå universitet, Luleå tekniska universitet)

Vårens träff arrangerade Ruc vid Mälardalens universitet. Ruc vid Karlstads universitet valde bort denna träff då vi hade en intensiv tid att planera för mötesplatsen Framtidens lärande väst. Höstens träff var vid Högskolan Gävle då fokus var på olika praktiktäna forskningsarbeten inom ULF men även exempel från annan praktiktäna forskningssamverkan. Rektor för Högskolan i Gävle Ylva Fältholm ingår i rådet för professioner i skolväsendet, berättade lite om syftet med rådet och vilka uppgifter de har. Rådet ska lägga fram ett förslag (20/4 2024) om ett nationellt program för förskollärare, lärare och rektorer. Syftet med detta program är att stärka professionen och som ett led i detta bidra till att höja kvaliteten i undervisningen. Det är många spännande och viktiga frågor som rådet samtalar om så som exempelvis undervisning av hög kvalitet och undervisningsskicklighet hur ser man på det? Hur bedöms det? Man diskuterar också organiseringen med struktur och innehåll av fortbildningen. Skolverket gjorde och så inspel vad gäller professionsprogram för lärare och rektorer. Skolverket informerade också om det nya nationella kvalitetssystemet som är framtaget för att utveckla kvalitet och likvärdighet. Det kommer att vara ett underlag för skolhuvudmännens kvalitetsdialoger med Skolverket. Skolverket blev intresserad av på vilket sätt våra olika Ruc arbetade med kollegialt lärande. Vi har haft en träff med Skolverket efter vårens träff och berättat om våra olika modeller som finns inom Ruc-nätverket.

Samverkansarrangemang

Den 1 september arrangerade vi en dag tillsammans med rektorsutbildningen för forskare vid Kau, skolchefer, rektorer och ledningsgrupper om mellanledarskap. Inbjudna forskare var Karin Rönnerman, professor em. Göteborgs universitet, Kirsten Petrie, biträdande professor vid Waikato University, Nya Zeeland samt Christine Edwards-Groves, professor och Peter Grootenboer, professor vid Griffith

University, Australien. De har alla studerat hur vissa lärare tar ansvar och driver utveckling utan att ha en formell chefsposition (mellanledare).

Den 14 november anordnade Centrum för forskning om barns och ungas psykiska hälsa och uppväxtvillkor (CBU) och Ruc ett seminarium och workshop om våld mot barn, upptäckt och orosanmälan. Cirka 90 deltagare hade anmält sig till dagen som riktade sig till personal inom förskola, skola och hälso- och sjukvård. Även undervisande personal på Karlstads universitets lärarutbildning och på sjuksköterskeprogrammet deltog. (<https://www.kau.se/nyheter/vald-mot-barn-dess-konsekvenser-och-atgarder-i-fokus-pa-seminariedag>)

Ruc informerar

RUC:s kommunikationsvägar är hemsidan på Kau, Facebook, Pedagog Värmland och på pedagog Värmlands Facebook sida. Vi har arbetat fram en tydligare struktur på vår hemsida och tillsammans med kommunikatör gjort en kommunikationsplan för hur och vart vi publicerar aktuella händelser. RUC publicerar ett nyhetsbrev i anslutning till terminsuppstart och terminsmitt höst och vår. Idén med nyhetsbrevet är att presentera RUC:s olika verksamheter så som RUC:s föreståndare och administratör hur arbetet läggs upp och tankar bakom olika dagar och satsningar. RUC har fortsatt den intervju serie med skolchefer och representanter i styrgrupp. RUC:s vetenskapliga ledare har också skrivit om den forskningsmiljö vi initierat.

Ruc:s ekonomi

Medlemsavgifter från samverkanskommunerna utgjorde 1 320 000 kr medan universitetets bidrag var 1 000 000 kr, belopp som har sin grund i samverkansavtalen. I satsningen Förundran har vi även i samverkan med Region Värmland fått ner kostnader i och med bidrag från statens kulturråd, de står för hälften av deltagaravgiften.

RUC definieras som ett projekt och behåller sina medel från ett år till ett annat. Detta möjliggör att vi kan hålla nere administration i form av fakturering för professionssatsningar. RUC eftersträvar att ha ett baskapital om ca 1,5 - 2 miljoner kronor – för att kunna ta initiativ och agera snabbt. Årets verksamhet och ekonomi stämmer väl överens med den planering och budget gjordes inför RUC 2023. RUC gör ett minusresultat på 168 469 kr. Detta beror på den förlust garanti vi använde vid Framtidens lärande väst. Av styrelsen avsatta medel var 500 000kr varav det användes 250 000kr till att täcka kostnader för bland annat teknik, student medverkan, scenbygge och att hålla nere biljettpriset.

Ruc 2023-12-31

	tkr
IB 2023-01-01	4 123
Intäkter	
Externa intäkter	1 587
Interna intäkter	1 003
Summa intäkter:	2 590
Kostnader	
Personalkostnader	1 845
Drift	497

Interna kostnader	689
Summa kostnader:	3 031
Årets resultat	-441
UB 2023-12-31	3 681

RUC:s organisation och styrelse

Avtal och organisatorisk tillhörighet

Från 1 januari 2014 tillhör Ruc lärarutbildningens kansli och rapporterar till Lärarutbildnings-nämnden. Den 1 december 2023 hade 18 kommuner och Karlstads universitet pågående samverkansavtal med Ruc.

Ruc:s styrelse och kansli

Ruc:s verksamhet leds av en styrelse som till sin hjälp har en föreståndare, en vetenskaplig ledare samt ett mindre kansli. Styrelsens ordförande hämtas från kommunerna. Monica Evermark är Ruc:s föreståndare (100%), Anna Hidén (75%) är administratör. Vetenskapligledare är Anette Forssten Seiser, (20%) och Tobias Berger (50%) projektledare för Pedagog Värmland. Vi har stöttning av kommunikatör, Maria Nilsson från lärarutbildningens kansli på 30%.

Styrgruppen består av nio ledamöter: fem skolchefer (skolchefgruppen lämnar förslag, Karlstads kommun har ständigt ledamotskap) och fyra representanter från universitetet (dekan, kanslichef, en forskningsledare samt programledare för de långa lärarutbildningarna enligt rullande schema).

Den 1 december 2022 ingår i Ruc:s styrgrupp:

Ordförande: Jenny Dahlin.

Ledamöter från kommunerna: Mats Brorsson Kils kommun, Maria Kjällström, Karlstads kommun, Thomas Nilsson, Grums kommun och Björn Svantesson Hammarö kommun. Ersättare i skolchefgruppen är Sten-Åke Ericsson Filipstads kommun och Ylva Winter Säffle kommun.

Ledamöter från Karlstads universitet: Pia Berg, programledare för ämneslärarprogrammet, Kenneth Nordgren representant från forskningsrådet, Johan Lundh , chef lärarutbildningens kansli och Dekan Jessica Eriksson.

Övriga adjungerade är; Ulf Buskqvist , chef för rektorsutbildningen, Camilla Johannesson, Uppdragsutbildningen, Yvonne Liljekvist, Ulf koordinator Karlstads universitet och Anette Forssten Seiser, vetenskapliga ledare för RUC från Karlstads universitet. Lotta Rajamäki, TCO och SACO.

Styrelsen hade under 2023 sex protokollförda möten. Samtliga underlag inför styrelse och AU möten samlas i en gemensam mapp på BOX samt netpublicator.

Styrelsemötena utgör en viktig arena för samtal mellan skolhuvudmän, universitet och fackliga organisationer.

Exempel från styrgruppens arbete från året 2023

- Stygruppen har gett ekonomiska förutsättningar för att kunna arrangera Framtidens lärande Väst 13-14 juni. Vi hade en förlust garanti på 500 000 kr.

Vi använde ca 250 000kr av denna förlustgaranti

Analys

- Hagfors kommun skickade många deltagare och upplevelsen var positiv. De följde upp med artiklar på intranätet. Det enda negativa var att vissa pass fort blev bokade.
- Hört mycket positivt från många föreläsare. Negativt att det var kort om tid när man skulle välja passen.
- Bra koncept där alla fick välja egna inriktningar i stället för massutbildningar.
- Många utställare har framfört att de var nöjda och kände att de var del av någonting större.
- Det är viktigt att fortsätta anordna liknande arrangemang för lärarna för att stärka lärargruppen, exempelvis någon form av lärardag varje år.
- Mötesplatsen höjdes av våra lokala forskare. Det är en ynnest att ha tillgång till ett samarbetsinriktat universitet med forskare som med olika perspektiv undersöker utbildning och ledning av utbildning. Skolchefsgruppen har enats om en dag i juni nästa år för en ämneslärardag. En synpunkt uppstår angående att det är viktigt att hitta former och dagar som passar i allas årshjul

Skolchefsgruppen har enats om en dag i juni nästa år för en ämneslärardag. En synpunkt uppstår angående att det är viktigt att hitta former och dagar som passar i allas årshjul. 13 juni är dagen för ämneslärardagen 2024.

Under hösten har vi också rekryterat ny vetenskapligledare för RUC. Nuvarande vetenskapligledare har varit under två perioder och enligt arbetsordningen så ska en nyrekrytering göras. Det var tre sökande med god vetenskaplighet, ny vetenskapligledare för 2024-2026 är Håkan Eilard.

Arbetsordning

Arbetsordningen är styrgruppens ram och den bifogas i denna verksamhetsberättelse. (Bilaga 1)

Sammanställning av Ruc:s aktiviteter 2023

För att få en översikt av vilka kommuner som deltagit i Ruc:s verksamhet finns här en sammanställning av professionssatsningar och nätverk. Samverkanskommunerna finns samtliga representerade i någon av dessa aktiviteter. Ikt-nätverket är det nätverk som har representation från samtliga samverkanskommuner samt från en friskola. Samordnarnätverket är ett nätverk som finansieras av Skolverket och bygger på att kommuner anmäler intresse att delta till Skolverket. Här samverkar vi med andra lärosäten och Skolverket och i vårt nätverk ingår även Skövde och Töreboda.

Ruc:s aktiviteter och nätverk

Aktiviteter 2023	Framtidens lärande i samverkan med Karlstads kommun och DIU	Förundran-Kreativitet och språk-lek-lighet	Endags-evenemang ²
Antal anmälda	2416	96x5	423
Målgrupp	Chefer, rektorer, pedagoger och annan personal i skolan	Förskollärare, Bibliotek, BVC	
Arvika	x	x	x
Degerfors	x		x
Eda	x	x	x
Filipstad		x	x
Forshaga	x	x	x
Grums	x		x
Hagfors	x		x
Hammarö	x	x	x
Karlstad	x	x	x
Kil	x	x	x
Kristinehamn	x	x	x
Munkfors	x	x	x
Storfors		x	x
Sunne	x	x	x
Säffle		x	x
Torsby	x		x
Åmål			x
Årjäng	x		x
Karlskoga*			x
Falköping*			x
Skövde*			x
Bengtsfors*	x		
Friskolor	x		
Övriga*			x

* Kommuner som inte ingår bland Ruc:s samverkanskommuner

² Dag om bibliotek med SOL-nätverket 3/10, Våld mot barn- upptäckt och orosanmälan 14/11
Modersmålslärdag den 21/8. Uppstart och kartläggning inför SYV-nätverk 8/11.

Nätverk 2023	Samordnare för nyanländas lärare	SOL-nätverket	IKT-nätverket	Specialpedagogiskt samråd
Antal anmälda	23	20	25	23
Målgrupp	Samordnare	Lärare med utvecklingsansvar	IKT-strategier eller motsvarande	Specialpedagoger eller speciallärare
Arvika	x	x	x	x
Degerfors	x		x	x
Eda	x	x	x	
Filipstad	x	x	x	x
Forshaga	x	x	x	x
Grums	x	x	x	x
Hagfors	x	x	x	x
Hammarö	x	x	x	x
Karlstad	x	x	x	x
Kil		x	x	
Kristinehamn	x	x	x	
Munkfors		x	x	
Storfors		x	x	
Sunne	x	x	x	x
Säffle		x	x	x
Torsby	x	x	x	x
Åmål			x	x
Årjäng	x	x	x	x
Karlskoga*		x	x	
Friskola		x		

Övriga aktiviteter som inte är inräknat i ovanstående är
 Lärledarträffar 2 st i *Förundran, kreativitet och språk-lek-lighet*.
 Ruc:s styrgruppsmöten 6 x ca 14 pers.

Referenser

Kemmis, S., Wilkinson, J., Edwards-Groves, C., Hardy, I., & Grootenboer (2014). *Changing practice, changing education*. Springer.

Prop. 2020/21:60. *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige*
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/12/forskning-frihet-framtid--kunskap-och-innovation-for-sverige/>

SFS 2010:800. *Skollag*. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolverket Att ställa frågor och söka svar
<https://www.skolverket.se/publikationsserier/forskning-for-skolan/2020/att-stalla-fragor-och-soka-svar>

Skolinspektionen. 2017:10221. *Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet: Förutsättningar och arbetsformer i grundskolan*. <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2019/vetenskaplig-grund-och-bepruvad-erfarenhet--forutsattningar-och-arbetsformer-i-grundskolan/>

Skolinspektionen, Tematisk kvalitetsgranskning 2023 Diarienummer: 2022:583 ISBN 978-91-988759-1-1

Skolinspektionen. 2022. Läsfrämjande i grundskolan, med särskilt fokus på undervisning i svenska i årskurs 4-6 <file:///C:/Users/moniever/Downloads/rapport-lasframjande-arbete-i-grundskolan.pdf>

SOU 2018:19 *Forska tillsammans: Samverkan för lärande och förbättring*
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2018/03/forska-tillsammans--samverkan-for-larande-och-forbattring/>

Nationellt kvalitetssystem, för ökad kvalitet och likvärdighet [Nationellt kvalitetssystem - Skolverket](#)

Tengberg, M., Forssten Seiser, A., Wejrums, M., Evermark, M. & Pihlfalk, M. (2022). *Linking Instruction and Student Achievement: Professional Learning Observations of Teaching (LISA-PLOT): Huvudrapport*. Univeristetstryckeriet, Karlstad.

Utbildnings- och forskningsstrategi för lärarutbildningen och lärarutbildningsnämnden vid Karlstads universitet 2020-2023